

SJEĆANJA IZ NOB-a NA PODRUČJU KOTARA SENJ

ZVONKO PETRINOVIĆ

Početakom 1944. OK KPH i OK SKOJ-a za Hrvatsko primorje u kontinuitetu svog rada izvršili su kadrovski raspored kako bi pomogli organizacijama na terenu Istre i Hrv. primorja.

Na tadašnji kotar Senj upućena je grupa političkih radnika za popunu KK KPH i KK SKOJ-a Senj. Kako sam bio u tom rasporedu određen na dužnost člana KK KPH i sekretara KK SKOJ-a Senj, ukratko ću obnoviti sjećanja na ta vremena, nadopunjujući poznavanje događaja.

O funkcioniranju veza

Pravcem Gorski kotar—Dramalj—Krk—Prvić—Klada—Zavižan po vezi je na Velebit stigla grupa u sastavu: Josip Car, Zvonko Petrinović, Silvije Juretić, drugarica Dada iz Škrljeva. Veza Dramalj (Jadranovo) Krk kao veza između okružnih organizacija i otoka djelovala je od početka NOB-a. Veza između Baške na otoku Krku i svjetionika na otoku Prviću funkcionirala je po potrebi, kao i veza Prvić—Klada. Veza Prizna—Pag—Olib—Ist—Vis, uključivši Zadar i ostala otočna područja, koju je organizirao i držao Nikola Starčević, već je opisana. Prema tome plava veza morskim putem imala je dva izlaza s terena, jedan prema Pagu, a drugi prema Krku. Kopnena veza preko Vratnika funkcionirala je uz prekide i blokade, no ove su se linije veza dopunjavale i omogućavale stalnu komunikaciju. Jedino je općina Krivi Put imala bolje veze s okružnim organizacijama i susjednim kotarom Novi Vinodolski. Ovim je vezama uz velike životne opasnosti prošao velik broj boraca, velike količine oružja, hrane i lijekova, te službena pošta, obavijesti i pisma između boraca i njihovih obitelji. I ovim putem valja se podsjetiti na teške uvjete i na hrabre drugove koji su tu vezu održavali.

U Kladu su nas u čamcu s Prvića prevezli drugovi iz Klade na čelu s Nikolom Babićem. Tu vezu držali su Nikola Babić, Luka Babić, Dušan i Srećko Babić, Tona Babić i drugi. Iz Klade za Zavižan vodio nas je drug cestar Bego i Slavko Rogić. Slavko Rogić i Klačani osigurali su nam 50 kg. ječma za ishranu. Na Zavižanu su nas sačekali Lovro Stanišić, Ivan Vukelić-Vukanda, Pave Stanišić-Beli i drugi. Tu smo organizirali privremeni smještaj (kolibu), odakle smo uspostavili kurirske veze. Odmah nakon dolaska Oren Ružić, sekretar KK KPH, sazvao je sastanak KK KPH na kom je popunjen KK KPH. Isto je učinio KK SKOJ-a.

Situacija na terenu

Prilike na tom terenu u to vrijeme već su ranije opisane. One su se u nijansama razlikovale po općinama i selima, ali zajednička karakteristika tog vremena i prostora bila je nezapamćeno stradanje uz pljačke i ubijanja što su ih počinili okupatori i ustaše. Uništavanje ljudi i nacionalnog bogatstva poprimalo je velike razmjere. Nezaštićeno stanovništvo upravo je gladovalo. I borci su bili u istoj situaciji jer su svaki zalogaj hrane solidarno dijelili. Opskrba hranom bila je vrlo teška i oskudna. Sjećam se jednog detalja. Prolazio sam s još dva druga od Oltara preko Pandora u pravcu Brisnica. Svratili smo u jednu kuću. U toj kući majka s troje djece spremala jedini dnevni obrok s ukupno tri komada krumpira. Poziva nas da zajednički ručamo, ukupno 7 osoba, i da bratski podijelimo tri kuhana krumpira. To je bila opća pojava, a ne izuzetak. Iz tih i ostalih razloga teško je bilo na tom terenu zadržati veću vojnu partizansku jedinicu. Pojačanim terorom i popratnim zlodjelima u kojima je desetkovana organizacija KPH i SKOJ-a nanijeli su neprijatelji teške iako privremene udarce NOB-u u tom kraju. Na ovom je terenu NOP i NOB napredovao uz izvjesne oscilacije, koje je nametnuo okupator i njegovi sluge surovim nastupom i jakim garnizonom. Period o kojem govorim jest period širokog i masovnog rasplamsavanja NOB-a, vrijeme u kojem se borilo i ginulo. Na slobodna mjesta poginulih javljali su se novi dobrovoljci skojevci, članovi KP i antifašisti. Kod kuće su bili uglavnom starci, žene, djeca i bolesni, ali i oni su aktivni u skupljanju hrane, oružja, lijekova i u obavještavanju o neprijatelju. Rasla je izgradnja demokratske narodne vlasti.

Za razliku od ranijeg stanja, kada je ovaj kraj tražio pomoć u kadrovima iz susjednih kotara, u 1944. kadrovi iz kotara Senj upućuju se kao pomoć na ostala područja, a posebno u jedinice NOV, a nekoliko skojevaca upućeno je u OZN-u, KNO i druge jedinice.

U tom je razdoblju još nešto značajno za rad kotarskih organizacija: Budući da se zbog čestih prekida veza s okružnim organizacijama nije moglo čekati samo na direktive, došla je do izražaja puna samoinicijativa organizacija i pojedinaca uz brzo donošenje odluka i praktičnih akcija na terenu. Golema većina stanovništva, iako izmučena i uplašena, bila je na strani NOP-a i pomagala NOB. Okupator se mogao oslanjati samo na neke pojedince u garnizonima, a vrlo rijetko na pojedince izvan neprijateljskog garnizona. Izmoreno stanovništvo priželjkivalo je kraj rata, svih patnji i našu pobjedu. U to vrijeme njemački okupator s domaćim izdajicama na tlu Jugoslavije doživljavao je silovite udarce NOV-a i gubio tlo pod nogama. Žestoke borbe vodile su naše jedinice oslobađajući pojedine dijelove zemlje. Odluke II. Zasjedanja AVNOJ-a prodrle su u svako selo, do svakog borca. Zasjedanje AVNOJ-a održano je nakon zasjedanja ZAVNOH-a i ostalih zemaljskih vijeća. U to vrijeme održana je konferencija Roosevelta, Churchilla i Staljina u Teheranu. Tada su napokon saveznici priznali da je samo NOV pod Titovim zapovjedništvom osnovna snaga koja se bori protiv Nijemaca u Jugoslaviji. Složili su se da partizanima u Jugoslaviji treba pomoći u ratnom materijalu i oružju. Nakon herojske borbe od godine 1941. konačno

je i tamo prodrila istina. To je bilo prijelomno razdoblje, kada je Crvena armija izvojevala pobjedu kod Staljingrada, kada su saveznici očistili Afriku. No to nije umanjivalo neprijateljski pritisak i teror na ovom području. Njemački okupator očajnički je pokušao napadom na Drvar uništiti Vrhovni štab i Tita, ali je naišao na poznati neuspjeh. Naša slavna XIII primorsko-goranska divizija vodila je stalne žestoke i uspješne borbe u Lici, Kordunu i Gorskom kotaru. Na moru II. POS s mnogim borcima s područja kotara Senj vršio je stalne akcije na moru. Akcije borbene grupe, terenskih radnika i omladine bile su značajan prilog općoj borbi za oslobođenje zemlje.

Borbene akcije na ovom terenu na više su mjesta spomenute u Zbornicima VII. i VIII. M. Pavelić opisao je aktivnost odreda »Alan« koji je rasformiran, a borci su raspoređeni u II. POS i 35. ličku diviziju.

J. Matijević opisao je akcije udarnih grupa, neke akcije terenskih radnika i omladinskih organizacija, a M. Plovanić opisao je aktivnost borbene grupe. Akcije koje su ostale u pamćenju jesu npr.: potapljanje oko 65 većih i manjih desantnih i transportnih neprijateljskih jedinica na ovom širem obalnom području uz pomoć obavještavanja s terena i uz služenje savezničkom radio-stanicom, organizacija i predaja 85 legionara s oružjem iz Jablanca, zarobljavanje ustaškog broda, napad na ustaški brod kraj Bačvica, miniranje njemačkih kamiona u Jablancu, akcija na ustaše u Oltarima, napad na ustaše kod Matić-Poda i kod Ribarice, miniranje mostova, propusta i cesta, rušenje telegrafsko-telefonskih stupova i dr. Uz ove akcije najznačajnije je političko okupljanje naroda u NOB-u, mobilizacija boraca u NOV i odrede, pomaganje u hrani i lijekovima, uspostava narodne vlasti i organizacija NOO-a, stvaranje bratstva, jedinstva i ravnopravnosti naroda i druge akcije iz kojih je vidljivo kako se na ovom prostoru borilo, prolijevalo krv, radilo i stvaralo za bolju sutrašnjicu, za novu socijalističku zajednicu ravnopravnih naroda, za perspektive koje je trasirao i stvarao nezaboravni drug Tito sa KP i čitavim narodom.

Organizacija

Mnoge detalje iz tih vremena opisalo je više autora u Senjskom Zborniku VII iz 1979. i Zborniku VIII iz 1980, a posebno Jure Matijević i Vlade Knifić. Zato ću se ograničiti samo na one pojedinosti koje nisu dovoljno obrađene.

KK KPJ u sastavu: sekretar Oren Ružić, članovi KK Josip Car, Zvonko Petrinović, Marcel Furlan, Jure Matijević, Nikola Starčević, nešto kasnije Mira Šegota, Poldo Brnabić, Ivan Matijević i dr. U KK SKOJ-a Senj bili su: Zvonko Petrinović, sekretar i članovi KK Dragan Vukelić, Silvije Juretić, Ljubo Mateljan, Vlado Budić, Katica Sorić, Dada iz Skrljeva i Marija Smojver.

Općinski komiteti u dinamici razvoja rata stalno su se popunjavali. Na terenu su postojale 23 skojevske terenske organizacije (grupe) sa 104 člana SKOJ-a. Taj podatak, zabilježen na sastanku KK SKOJ-a stalno se mijenjao, jer su jedni odlazili na nove dužnosti i jedinice NOV-a, a novi članovi pri-
mani iz redova USAOH-a.

U Jablancu u SKOJ-u su se isticali: Nikola Matijević, Milan Dundović, Pave Butorac, Ivan Starčević, Zvonko Starčević i veći broj omladinaca i omladinki. Sekretari su organizirali mnoge borbene akcije. Dundović, Marija Vukušić i Anđelko Balen uništili su dva njemačka kamiona u Jablancu, organizirali predaju oko 85 legionara itd. Nikola Matijević bio je teško ranjen. Milan Ažić bio je delegat u borbenoj grupi, a organizirao je borbene grupe i mnoge akcije. Na području Jablanca uz članove Komiteta posebno su bili aktivni drugovi: Ivan Borovac-Bajić, Jure Balen, Ivan Starčević, Pave Borovac, spomenuta grupa iz Klade na čelu sa Lukom i Nikolom Babićem i drugi. Valja spomenuti da su druga Škuncu, odbornika u Kladi, okupatori na zvjerski način likvidirali, a da im je Tona Babić više puta izmakao. Starigrad je dao nekoliko boraca i predsjednicu KO AFŽ-a drugaricu Seku Babić. Prizna je imala značajan borbeni sastav: Jure, Ivan, Nikola Matijević, Nikola i Zvonko Starčević, braća Stokići, obitelj Starčevića i dr.

Općina Jurjevo, tada Sv. Juraj, po borbenosti i akcijama nije zaostajala. To područje dalo je nekoliko ljudi, kao što su Lovro Stanišić, Slavko Rogić, Pavle Stanišić-Beli, Ivan Vukelić, Grga Rukavina i dr. Tu se isticala obitelj Viktora Babića sa sinom Ninom i kćerkom Đurđom, omladinke Malvina Miškulin, Đuka i Zlata iz Oltara. Vrlo aktivan skojevac bio je Frane Babić. U samom Sv. Jurju djelovali su skojevci: Slavko i Višnja Rogić, Pavle Rukavina, Ante Rogić i dr. Slične grupe imali smo u Kaliću i drugim selima.

Kadrovi iz Krasna nakon tragičnih događaja sa KK KPH povukli su se u šumu i uključili u aktivan rad. Uz Dragana Vukelića, Josu Ljutiku, Marka Devčića i ostalih pozitivnu ulogu odigrao je svećenik Duško Zorec. To područje ustaše su držale duže vrijeme i teško se prodiralo u mjesto bez oružane borbe. No i u takvim uvjetima naše su se organizacije snalazile i održavale vezu s narodom.

Grad Senj kao najjači neprijateljski garnizon, utvrđen i opasan žicom, bio je nepristupačan za terenske radnike. Senjska Draga bilo je najbliže mjesto gdje se moglo uz veliki rizik dolaziti, i to samo noću. Tu su se preko Jure Žumberca mogli dobiti podaci i informacije. Kadrovi iz Senja bili su (osim onih u operativnim jedinicama u Krivom Putu i okružnim ustanovama za Hrvatsko primorje) u Gorskom kotaru. Tu su se nalazili: obitelj Knifić, Ferdinand-Nandi Krmpotić, Melanija Rivoseki, Rikard Pavelić, Katica Butković, Anton Rončević i dr. Gubitak drugarice Nede Knifić, koja je herojski poginula kao član Oblasnog komiteta SKOJ-a za Istru gdje je upućena za pomoć, teško je odjeknula u ovom kraju. U Senju smo imali grupu SKOJ-a, u kojoj su bili: Mladen Šojat, Mladen Lončarić, Ivica Tomajić, Marko Balen, Ambroz, Emina i Nikica Rivoseki, Frane Rukavina a Neda Krmpotić radila je u okružnom odboru USAOH-a.

Bilo je još pojedinaca koji su se isticali, međutim o njihovom radu i organizaciji Senja i Krivog Puta pisao je drug Vlado Knifić i još neki drugovi, pa nije potrebno ponavljati.

Na području Karlobaga Nijemci i ustaše, a posebno nekoliko okorjelih zločinaca iz okolice, terorizirali su i zlostavljali narod. Veći broj stanovnika iz Cesarice i Karlobaga povukao se u šumu Radlovac i Mlinište. Istodobno

su uspostavljene čvršće veze s kotarskim organizacijama Senja i s borbom grupom. Organizatori akcija su drugovi: Ivan Smojver, Karlić Bačić, Ignac Vrban, Mile Dokozić, Franjo Smojver i skojevci: Marija Smojver, Mladen Dokozić, Lucija Dokozić, Ivica Dokozić, Ružica Bačić, Matija Smojver i dr. I na tom području bilo je nekoliko akcija i oružanih prepada. Neprijatelj je odgovorio terorom i odmazdom te zapalio više sela u Cesarici. U to vrijeme poginulo je nekoliko istaknutih skojevaca, kao što je sekretar općinskog komiteta Mladen Dokozić, koji je zvjerski mučen i ubijen, skojevka Marija Smojver, član KK SKOJ-a, Marija Vrban i Ana Milinović.

Ostale kotarske organizacije bile su: KNOO s predsjednikom Lovrom Stanišićem u rujnu 1944. i tajnikom Jurom Matijevićem, kasnije Ivanom Matijevićem, KO USAOH-a s predsjednikom Draganom Vukelićem, KO AFŽ-a sa Marijom-Sekom Babić predsjednicom, dok je Jelka Knifić radila u OO AFŽ-a, a KO JNOF formiran je s predsjednikom Lovrom Stanišićem.

Valja napomenuti da je linija KP na stvaranju JNOF i realizacije okupljanja narodnih masa u antifašistički front bez obzira na vjerske i stranačke pripadnosti dala rezultate. JNOF je dao široku platformu za okupljanje svih rodoljuba. Na tom terenu našli smo vrlo dobre aktiviste. Bili su tu mnogi istaknuti antifašisti kao što su braća Rogići iz Sv. Jurja, zatim Jure Žumberac iz Senjske Drage kao bivši funkcionar HSS-a, profesor Jakov Čanić iz Senja, zatim svećenici Duško Zorec iz Krasna i Vilko Veber iz Starigrada. Oni su postali članovi kotarskog odbora JNOF. Neko vrijeme surađivao je i svećenik Kerec iz Sv. Jurja. U svakoj općini razrađena je široka platforma masovnog okupljanja svih narodnih snaga u JNOF-u.

Iako su organizacione sheme i statistički podaci obrađeni na drugom mjestu, valja podsjetiti da je bivši kotar Senj tada administrativno i teritorijalno podijeljen na općine: Senj, Sv. Juraj, Jablanac, Karlobag, Krivi Put i Krasno. Svaka općina imala je svoj općinski komitet KP, SKOJ, ONOO, odbor USAOH-a i AFŽ. Većina sela imala je osnovne seoske, odnosno mjesne organizacije.

Uz kotarske organizacije djelovala je borbena grupa koja je neko vrijeme obavljala dužnost komande mjesta. Povremeno su dolazile i druge grupe. Rukovodeći kadar bio je: komandant Mato Kalafatić, Ivan Ligatić komesar, Šime Crnić, Milan Krajnović i Miculinić. U komandnom sastavu druge grupe bili su: N. Stilin, Grga Frković, Milan Ažić, Janko i dr. Za razliku stanja na ostalim terenima Hrv. primorja i Gorskog kotara zbog težih uvjeta ratovanja na Velebitu sve su borbene, političke, radne organizacione akcije planirane dogovorom zajednički.

Zbog otežanih uvjeta sve organizacije vojne i civilne predstavljale su prije svega borbenu grupu. Zbog toga su stupanj suradnje, dogovaranja i realizacije pojedinih akcija bili u detalje razrađeni i usklađeni. Iako su podjela rada i zadataka prema zaduženjima postojale prilikom obilaska, nosioci zadatka nisu se bavili samo svojim zaduženjem, već cjelokupnim radom i novostvorenim zadacima, uz mnogo samoinicijative i snalaženja. Partijski i skojevski život bili su pozitivno razvijeni u vidu razvijenog drugarstva, povjerenja, međusobnog uvažavanja, kritike i samokritike, spremnosti

da se i život založi da bi se pomoglo drugu i narodu. Ovi odnosi služili su za primjer. Moglo bi se poželjeti da takvi odnosi, koji su tada uspostavljeni, trajno žive u našim organizacijama i društvu.

Djelovanjem KK KPH i SKOJ-a nakon popune znatno je revitalizirana aktivnost na svim područjima života i rada. Formirane su nove partijske, skojevske i omladinske kao i ostale organizacije na terenu. NOO-i su vrlo brzo počeli funkcionirati s novim sadržajem rada.

Utjecaj kotarskih organizacija bio je vrlo sadržajan i djelotvoran, osobito na teritoriju općina Jablanac, Sv. Juraj i Karlobag. Nešto teži rad bio je na području ostalih općina. U to vrijeme NOB i NOP na ovom terenu su se razvili do te mjere da je neprijatelju sužen prostor i opseg utjecaja, jer je narod masovno uz NOB. U rujnu 1944. održano je partijsko savjetovanje na kojem su doneseni zaključci za daljnji rad. Mobilizacija boraca za NOV poprimila je masovan karakter. Kako se veće jedinice nisu mogle duže zadržati na Velebitu, to su borcima s ovog terena popunjavane prvenstveno jedinice II. POS-a, XIII primorsko-goranske divizije.

Skojevci na terenu morali su znati osnovno, tj. da je SKOJ borbena, masovna, odgojna i odana organizacija mladih komunista, ogroman rezervoar KP. Najbolji članovi USAOH-a primani su u SKOJ. U okviru borbenih akcija skojevci su naučili rukovati oružjem, praviti zapaljive bombe pomoću benzina, sumporne kiseline, šećera i kalcijevog klorida, koje su služile za diverzije. Osnivani su posebni tečajevi, a nekoliko omladinaca bilo je na učiteljskom tečaju na Olibu. Održavani su i skojevski tečajevi na Olibu. Iz SKOJ-a su regrutirani omladinci za Oznu, KNOJ i druge organizacije. USAOH je obuhvaćao 400 omladinaca.

O aktivnosti omladine svjedoči i ovaj dopis.

»KK SKOJ-a Senj

Prop-komisiji ONOO-a za Hrv. Primorje

Dragi drugovi!

Šaljemo Vam ovaj članak koga bi potrebno bilo da uvrstite čim prije u

»Novu Mladost« i »Primorski Vjesnik«:

Omladina kotara Senj I kongresu USAOH-a.

Pod teškim uslovima života i rada omladina kotara Senj završila je pobjedonosno predkongresno takmičenje sa kotarima Pag i Rab.

Takmičenje je trajalo 45 dana.

Rezultati takmičenja.

1. Obuhvaćeno u USAOH 209 novih omladinaca
2. Mobilizirano u NOV i OZN-u 37 dobrovoljaca omladinaca.
3. Dignuta su u zrak 2 kamiona i 2 mosta, predalo se 85 legionara, posječeno 140 telefonskih stupova i prekinuta veza.

Neka znade okupator, domaći izdajice i koljači koji nam pale naše domove i muče narod, koji su našem drugu Mladenu Dokoziću živom odsjekli ruke, zaklali su nam drugaricu Mariju Smojver i još 2 omladinke. Obeća-

jemo da ćemo još požrtvovnijim radom udariti po okupatoru i svim izdajicama da osvetimo pale drugove. Dati ćemo sve od sebe za konačnu pobjedu i slobodu naših naroda.

Sekretar: Zvonko«

I. kotarska konferencija USAOH-a

O I. kotarskoj konferenciji USAOH-a pisali su u zbornicima pojedini autori. Ranije opise želim nadopuniti i objasniti. Ja sam tada bio zadužen za pripremu konferencije i referat za konferenciju. Pripreme su trajale oko 2 mjeseca. Tada je održano i natjecanje omladine Raba i Paga. U priprema koje su bile konspirativne predvidjelo se najmasovnije zborovanje ne samo omladine već i drugih ljudi. Mjesto zborovanja utvrđeno je tek 8 dana prije održavanja. Na konferenciju je došlo 200 omladinaca delegata i veći broj drugih ljudi, jasno sa zastavama i oružjem. Na tom zadatku bio je angažiran pored KK SKOJ-a, KK KPH, KNOO, AFŽ, borbene grupe i sve teritorijalne organizacije. Borbena grupa dala je osiguranje uz neke odbornike i omladince jer se mogao očekivati napad neprijatelja iz garnizona u Jablancu. Na samoj konferenciji objavljeni su rezultati natjecanja i dobrovoljno javljanje novih boraca za NOV. Osim mog referata sudionici konferencije mogli su čuti i izlaganje engleskog majora Georgea Stochesa kao šefa savezničkog komandosa radio-stanice. S njime je bio Škot Villy poručnik i još jedan Englez vezist, dok je četvrti član komandosa dežurao uz radio-stanicu. Evo sadržaja njegova govora koj je prevodio Grga Rukavina:

»Draga omladino i narode!

U ime Savezničke jedinice pozdravljam konferenciju antifašističke omladine. Vi ste se uspjeli okupiti ovdje u velikom broju u vrlo teškim uvjetima, opkoljeni zajedničkim neprijateljem u uvjerenju da ćete pobijediti u ovoj borbi pod vodstvom maršala Tita. Mi zahvaljujemo na vašoj suradnji u zajedničkoj borbi. Mi ćemo prenijeti vaše pozdrave i želje ne samo našim komandama već i našim dalekim domovima. Želimo vam daljnje uspjehe u borbi za oslobođenje za vašu svaku i zajedničku pobjedu nad zajedničkim neprijateljem.

Živjela antifašistička omladina kotara Senj.

Živio maršal Tito.

Živjelo naše savezništvo.«

Vijest o konferenciji objavio je BBC.

Pored Stokesa govorio je predsjednik KNOO-a Lovro Stanišić.

U ime okružnih organizacija prisustvovao je komesar područja major Ivan Milošević, a u ime OO USAOH-a Neda Krmpotić.

Evo sadržaja upućenih pozdravnih »brzovanja« (brzovanja tada nije bilo već su poruke nosili kuriri):

»ZEMALJSKOM ANTIFAŠISTIČKOM VIJEĆU NARODNOG OSLOBOĐENJA HRVATSKE

Sakupljeni na Velebitu na svojoj I. kotarskoj konferenciji USAOH-a zajedno s brojnim stanovnicima ovog kraja, omladina senjskog kotara pozdravlja ZAVNOH — pravo i istinsko predstavništvo Hrvatske, svoj prvi narodni sabor.

Iako su nas preplavljivali ustaškom propagandom o slobodnoj NDH, znali smo da se prava i slobodna Hrvatska kuje u redovima NOB-a. Zato ćemo sve svoje snage dati u narodnooslobodilačkoj borbi u daljnjoj izgradnji i učvršćivanju federalne Hrvatske u federativnoj Jugoslaviji.

Živio ZAVNOH.

Živio prvi pravi hrvatski sabor.

Živila slobodna Hrvatska u federativnoj Jugoslaviji.

I Kotarska konferencija USAOH
za kotar Senj«

Brzoprijavi su upućeni Glavnom odboru USAOH-a za Hrvatsku i CK SKOJ-a Hrvatske, OK SKOJ-a i Okružnom odboru USAOH-a za Hrvatsko primorje.

Dr Zvonko Petrinović, Zagreb, Pantovčak 57

Zusammenfassung

DIE ERINNERUNGEN AUS DEM VOLKSBEFREIUNGSKRIEG AUF DEM GEBIET DES SENJER BEZIRKS

Anfang 1944 hat Kreiskomitee der kroatischen K. P. und des jugoslawischen kommunistischen Jugendbundes (SKOJ) einige geprüfte politische und gesellschaftliche Arbeiter auf das befreite Gebiet gesendet um damit den Senjer politischen Organisationen zu helfen. Auf dem Senjer Gebiet war die politische Arbeit besonders erschwert: die auf diesem Gebiet stationierten feindlichen Kräfte organisierten oft überraschende, unerwartete Überfälle mit tragischen Erfolgen. Die politische Arbeit und die Verbindungen des Volkes mit der Befreiungsbewegung wurden erschwert und verhindert.

Die Repressalien der Besatzungsmacht und der Kollaborateure waren stark, aber illegale Kampfgruppen, kleinere Partisaneneinheiten und Volksbehörden stellten sich immer erfolgreicher dem Feinde gegenüber. In diesem Kampf hoben sich fortschrittliche Jugendorganisationen hervor.